

Markt klaar voor BIOPLASTICS?

De afgelopen jaren zijn er ongelooflijk veel proeven gedaan met biologisch afbreekbare plantpotten. Naar verwachting zal binnen afzienbare tijd een marktrijp exemplaar geïntroduceerd worden. Wat is het perspectief voor de vasteplantensector? Kwekers reageren verdeeld en met name de retail is terughoudend.

Tekst: Dick van Doorn
Fotografie: René Faas

Biologisch afbreekbare plantpotten deden zo'n twintig jaar geleden hun intrede in de markt. De eerste modellen, die er overigens nog steeds zijn, werden gemaakt van rijst- en kokosmateriaal. "Dat zijn prima potten om in uit te planten, maar een crime in de kwekerij zelf", aldus Rob Jonkers van Kwekerij Gebr. Jonkers in Elshout. Jonkers heeft een circulair bedrijf voor ogen en werkt daarvoor samen met Vincent van Rijsewijk van PEP Business Creators. Van Rijsewijk is trekker van het project 'Circulaire Kwekerij' dat samen met HAS Hogeschool in Den Bosch wordt uitgevoerd. "Zo'n acht jaar geleden kwam ik voor het eerst in aanraking met andere versies biologisch afbreekbare plantpotten dan van rijst of kokos. Het gaat hierbij om zogeheten biopolymeren, in de volksmond bioplastic." Probleem in de vasteplantensector is dat het om een langdurige teelt gaat van meer dan twaalf weken én een niet-beheersbare teelt. "Zelfs in de kas is het nog lastig om de potten 'hard' genoeg te houden. En de planten moeten natuurlijk wel water krijgen." Vandaar dat er de afgelopen jaren volop proeven gedaan zijn met biologisch afbreekbare plantpotten, en er nog steeds diverse proeven lopen. Meestal gaat het daarbij om zo'n honderd stuks van een bepaalde variant.

DRIE TOT VIER JAAR

Kweker Jonkers verwacht dat op termijn op oliehoudende en niet-biobased plantpotten een hogere belasting zal worden geheven. Reden voor hem om met allerlei typen plantpotten te experimenteren. "Neem hier een variant die van aardappelzetmeel gemaakt is. Nadeel is dat hij na een half jaar broos wordt, waardoor hij niet door de robot opgepakt kan worden." Volgens Jonkers duurt het gemiddeld zo'n drie tot vier jaar voordat biologisch afbreekbare plantpotten volledig verteerd zijn.

Jonkers laat ook een PLA-plantpot zien met als hoofdbestanddeel maïs. Dit type plantpot wordt door kruiden- en grassentelers in Europa al volop gebruikt. "In deze teelten wordt met relatief hoge marges en grote volumes gewerkt. Ook werken deze telers met kleinere, stevigere potten." De PLA-plantpot wordt geproduceerd door middel van een vacuüm-vorm. Nadeel is dat dit een beperking geeft voor de potgrootte, maximaal zo'n 19 centimeter. Bij de zetmeelvarianten wordt spuitgieten toegepast, een duurder productieproces.

TWEE VARIANTEN

Van Rijsewijk en Jonkers zien voor de toekomst ook kansen voor grondstoffen als beem- en bermgras, tomatenstengels, bladeren, suikerriet en bamboe. Maar zoals de vlag er nu bij hangt, is de zetmeelvariant voor Jonkers de meest kansrijke biologisch afbreekbare plantpot. "Deze is stevig genoeg. Hij is wel minder hittebestendig dan oliehoudende potten en vervormt helaas wat sneller als de zon er op staat. Een lichtere pot heeft deze nadelen waarschijnlijk niet, maar wortels groeien bij voorkeur in het donker." In totaal hebben Van Rijsewijk en Jonkers de afgelopen negen jaar zo'n 45 proeven gedaan om alle soorten samenstellingen uit te proberen. Ze zijn nog bezig met polyethyleen (PE). Van Rijsewijk: "Deze potten, op basis van bioplastics, zijn niet biologisch afbreekbaar. Ze kunnen wel industrieel geproduceerd en gerecycled worden." Samenwerking in de keten is volgens de mannen nodig om bioplastische plantpotten echt praktijkrijp en door afnemers geaccepteerd te krijgen. Een mogelijkheid daarbij is om twee varianten te ontwikkelen: één voor de hoveniers- en groenvoorzieningssector, waarbij de visuele kenmerken van de pot niet perfect hoeven te zijn, en één voor de retail en tuincentra, die industrieel composteerbaar is.

'Probleem in de vaste planten is de langdurige teelt'

Biologisch afbreekbare pot van aardappelzetmeel komt als meest kansrijk uit de proef

AAD VOLLEBREGT 'Bioplastic is duurder'

Volgens Aad Vollebregt, voorzitter van de LTO-cultuurgroep vaste planten, kosten gangbare P9-potten zo'n € 0,03 per stuk en de biologisch afbreekbare alternatieven momenteel zo'n 10 tot 15 eurocent per stuk. Daar komen de meerkosten van het verpotten nog bij. "Zeker bij vaste planten, waarvan niet bekend is wanneer ze worden afgeleverd, is het riskant om ze direct in biologisch afbreekbare potten te telen." Het is denkbaar dat de hovenier c.q. groenvoorziener minder arbeidskosten heeft wanneer ze de plant met pot en al in de grond kan zetten. "Om die redeb zouden vaste planten in biologisch afbreekbare plantpotten iets duurder kunnen zijn, omdat de eindafnemer minder arbeid heeft. Echter, om een vlotte doorgroei te krijgen is het waarschijnlijk beter om de plant zonder pot te planten."

ERIC MULDER 'Retail vraagt er niet om'

Eric Mulders van Mulders Rosa & Acers uit Zundert begon zo'n vijftien jaar geleden met kokospotten. "Niet handig in de teelt en het duurde veel te lang voordat de potten verteerd waren." De laatste jaren heeft Mulders ervaring opgedaan met de zetmeelvariant. Voor korte teelten en de aanlegmarkt was deze pot wel geschikt, maar voor de retail moet het bedrijf toch 'ompotten' op het moment van verkoop. "De retail vraagt er nog niet om. Sterker nog, bij een actie in de zomer van 2015 hebben we speciaal voor een grote kruidenier 30.000 biopotten met rozen in diverse kleuren geleverd. In hun marketing hebben ze daar helaas niets mee gedaan. De biopotten zijn als 'plastic' verkocht."

BERT GRIFFIOEN 'Gewone potten hergebruiken'

Griffioen Wassenaar bv heeft de proeven met afbreekbare potten voorlopig stopgezet. De teeltduur in hun potmaat, 11 centimeter vierkant, varieert van zes weken tot twaalf maanden en daarvoor is nog geen houdbare oplossing gevonden. "Wij hebben een andere weg gekozen die we eigenlijk beter vinden passen in de 'circulaire' gedachte.", vertelt Bert Griffioen. "Bij leveringen aan de institutionele markt worden vóór aflevering de plastic potten van de planten gehaald en hergebruikt. Daarmee worden alle nadelen van afbreekbare potten onderhouden." Griffioen levert ook aan tuincentra. Bij een grote keten in Scandinavië werd de consument de mogelijkheid geboden lege potten tegen vergoeding terug te brengen. "De ingeleverde potten komen daadwerkelijk terug en worden opnieuw gebruikt." Van belang hierbij is wel dat de potten herkenbaar zijn op het tuincentrum.

RENÉ VAN GASTEL 'Geen milieubelasting met Planty Pot'

René van Gastel van GroeiBalans Teelt & Onderzoek heeft vooral ervaring met de Planty Pot bij gemeentes. "De uitvoering van de Planty Pot (versie 2013), verteerde te langzaam in de grond wat de groei van de planten ernstig heeft belemmerd. Bij het eraf halen van de pot zag je wel een goede groei. Het voordeel van de van aardappelzetmeel gemaakte Planty Pot is dat hij zo in de groenbak gedaan kan worden, en dat hij geen milieubelasting met zich meebrengt. Zo is de Planty Pot geschikt voor zowel de hoveniers- als de consumentenmarkt."